مردم سالاری

حاکمیت حق مردم است

یکشنبه ۲ اردیبهشت ۱۴۰۳ - ۱۲ شوال ۱۴۴۵ - ۲۱ آوریل ۲۰۲۴ - سال بیست و سوم - شماره ۶۲۴۳ - ۱۲ صفحه - ۱۰۰۰۰ تومان

احیای برجام روی میز واشنگتن

گروه بین‌الملل - علی ودایع: در عالم روابط بین‌الملل لزوما معادلات به‌گونه‌ای که ظاهر نشان می‌دهد؛ به پیش نمی‌رود. گاهی حرف از جنگ اســت اما در نهایت صلح رقم می‌خورد و گاهی بالعکس، نکته اینجاســت که گره‌گشــایی از معادلات نیازمند کدگذاری دقیق در معادله است. سرخط رسانه‌های جهان به تبعات اقدام خصمانه اســرائیل علیه کنسولگری ایران، عملیات موفق وعده صادق و ناکامی حمله ریزپرنده‌ها به تاسیسات اصفهان اختصاص دارد. نوع ژست مقامات غربی عمدتا مبتنی بر همراهی با...

صفحه ۱۰

«مردم سالاری» بررسی می‌کند

پیامدهای اقدامات خیابانی گشت ارشاد

صفحه ۲

طرح: ایرنا

هدفمندی یارانه‌ها ۲۳۰ هزار میلیارد تومان کسری دارد

اختلاف دخل و خرج دولت در پرداخت یارانه‌ها

صفحه ۶

مردم گرفتار فقر شوند دین از بین خواهد رفت

آیت‌الله جوادی‌آملی بیان کردنــد: اگر اقتصاد نتواند رضایت مردم را تأمین کند و مردم گرفتار فقر بشوند، دین نیز از بین خواهد رفت. آیت الله جوادی‌آملی در دیدار مدیرعامل بانک ملی ایران و هیات همراه بیان داشتند: مال در مملکت بعد از مسائل عقاید دینی، حرف اول را میزند. یک بیان نورانی حضرت امیر (سلام الله علیه) دارد که «مَا ضَرَبَ اللهُ الْعُبَادَ بِسُــوطٍ أَوْجَعُ مِنَ الْفَقْرِ» هیچ تازیانه‌ای بدتر از فقر نیست، این اصل اول؛ وی بیان داشتند: اصل دوم آن است که...

صفحه ۳

پروژه‌های عمرانی کم‌رونق‌تر از سال‌های قبل

سهم طرح‌های عمرانی از کل بودجه کشــور در سال ۱۴۰۳ به ۱۶ درصد رسیده که کمترین سهم در چهار سال گذشته است. در این میان، بسیاری از این طرح‌ها پروژه‌هایی هستند که بدون هیچ پیشرفتی صرفا در قانون بودجه خاک می‌خورند. تملک دارایی‌های ســرمایه‌ای بخشــی از بودجه هر ساله کشور است که مشخص می‌کند دولت در ســال پیش‌رو چه میزان برای طرح‌های عمرانی ســرمایه‌گذاری خواهد کرد. تملک یکی از کانال‌های عمده سرمایه‌گذاری دولت...

صفحه ۷

وضعیت متزلزل سوناک

درحالی که محبوبیت حزب حاکم محافظه‌کار طبق تمام نظرسنجی‌ها، به طور مدام رو به افول است و «ریشی سوناک» نخست وزیر انگلیس هم امید خود را به پیروزی در انتخابات آتی از دســت داده است، زمزمه برگزاری انتخابات ظرف یکی دو ماه آینده بالا گرفته اســت. حزب ریشی سوناک با اختلاف ۲۰ درصد نسبت به حزب کارگر به رهبری کی‌یر استارمر، ماه‌هاست که قافیه را در نظرسنجی‌ها باخته و به تعبیر ناظران چیزی برای از دست دادن ندارد. این حزب...

صفحه ۱۱

یادداشت

خاورمیانه میان دو نقیض جنگ و افراط‌گرایی

امین جمشیدزاده

جنگ یــک درگیری شــدید مســلحانه میان دولت‌ها، حکومت‌ها، جوامع یا گروه‌های شبه نظامی مانند مزدورها، شورشگران و شبه نظامیان است؛ از آنجا که جنگ یک درگیری مسلحانه واقعی، ارادی و گســترده بین جوامع سیاسی است؛ می‌توان آن را نوعی خشــونت سیاســی قلمداد کرد. هنگامی که جنگ و درگیری و دیگر گونه‌های خشــونت در جریان نباشد وضعیت صلح و آرامش برقرار است.

در ســال ۲۰۰۳ «۱۳۸۲ هجــری شمســی» ریچارد ارت اســملی «برنده جایــزه نوبل» جنگ را ششــمین معضل جهان از میان ۱۰ معضل دنیا معرفی کرده اســت. در سال ۱۸۳۲ میلادی ژنرال فون کلاوزویتس فرمانده نظامی پرو در رساله‌ای به نام پیرامون جنگ، تعریف جنگ را چنین ارائه داده است: «جنگ ملی مبتنی بر زور است، تا دشمن را مجبور به انجام خواسته‌هایمان کنیم.»

هر چند برخی از تحلیلگران ســپهر سیاســت جنگ را غیرقابــل اجتناب و جــزء جدایی‌ناپذیر فرهنگ انسانی برمی‌شمارند ولی دیگران بر این باور هستند که جنگ تنها در شرایط اجتماعی فرهنگی یا زیست محیطی خاص گریزناپذیر است.

ماجرای حملــه ریزپرنده‌ها به اصفهان که اتفاقا مورد توجه رســانه‌های بیگانه قرار گرفت موضوع قابل بحث و بررسی است.

ســال ۲۰۲۴ میــلادی را باید ســالی میان دو نقیض جنــگ و افراط‌گرایی قلمداد کرد؛ جنگ‌ها در واقــع، در طــول حیات سیاســی و تاریخ بلند خویش خانمان‌ســوز و ویرانگر قلمداد شــده‌اند و بسیاری از پادشــاهان در ایران، یونان، روم باستان و... لشکرکشایی‌ها را برای گسترش قلمرو به بهانه فتوحات تازه رقم زده‌اند و بسیاری از آن‌ها ناکامان بــزرگ تاریخ لقب گرفته‌اند که سرنوشــت آدولف هیتلر یکی از این سبک ســری‌ها است؛ دیکتاتور مغرور نازیسم آلمان که قصد داشت تمام جهان را فتح کند.

ارتش نازی در پشــت دروازه‌های شوروی سابق در سرما و بوران ســیبری در سال ۱۹۴۵ میلادی بــه دام افتاد و مفتضحانه شکســت خورد و در ۳۱ آوریل ۱۹۴۵ میلادی جســد او همــراه نامزدش «اوا براون» در اتاقش پیدا شــد تا به اسارت ارتش سرخ شــوروی در نیاید؛ هیتلر و همسرش پس از مرگ ســوزانده شدند تا پایان رؤیای خیره سری او بعدها با گره کور خودکشــی او در هاله‌ای از ابهام و معمایی بی‌پاسخ در پیشــانی تاریخ سیاست تا ابد حک شود؛ آلمان تحت رهبری هیتلر و ایدئولوژی نژادی او سبب مرگ ۶ میلیون یهودی و میلیون‌ها قربانی دیگر شــد. قربانیانی کــه در نظر هیتلر و طرفدارانش «مادون انسان» یا «نامطلوب» قلمداد می‌شــدند؛ هیتلر و رژیم نازیسم همچنین مسئول مرگ حدود ۱۹.۳ میلیون غیر نظامی و اسیر جنگی نیز شمرده می‌شــوند؛ بدین جهت اعمال هیتلر و ایدئولوژی نازیســم در سراسر دنیا مسائلی شدیدا پلید محسوب می‌شــود. اکنون این همتای تازه او «بنیامین نتانیاهو» اســت که برای بقای سیاسی خویش و ســر باز زدن از محاکمه فساد سریالی و دامن‌گیرش شــبیه یار گرمابه و گلستانش دونالد ترامپ رئیس‌جمهور سابق ایالات متحده در تلاش و اقدامــی مذبوحانه می‌خواهد کل خاورمیانه را به صحنه فراگیر مناقشه و رؤیارویی بدل کرده و یک هولوکاســت و آپارتاید و نسل‌کشی فلسطینی در ســرزمین‌های اشغالی که از ۶ ماه پیش رقم زده تا پای آمریکا و همپیمانان غربی اش را علی‌رغم میل باطنی و امتناع از هرگونه مشــارکت و دخالت در جنگ اسرائیل علیه ایران وارد یک کارزار جهانی و جنگی تمام عیار سازد.

یادداشت

قدرت نامرئی ایران در تقابل با اسرائیل

اسلام ذوالقدرپور

یک سیاستگذاری عمومی مطلوب و موفق دارای منابع قدرت اســت تا بتواند نیات و اهداف خود را تحقق بخشــیده، بر روند حکمرانــی اعمال نفوذ و ســلطه کند. منابع قدرت که در قالب سیاست‌ها، تاکتیک‌ها، ابزارها و... از حکمران و سیاستگذار مورد بهره‌برداری قرار گرفته و سبب تضمین بقا یا برتری حکمرانی در مناسبات و معادلات داخلی و خارجی می‌شود.

منابع قدرت در سیاستگذاری عمومی که بیشتر در سیاســتگذاری خارجی مورد تأکید و تفســیر قــرار می‌گیرند دارای عملکرد و اثرگذاری همزمان بر سیاســت داخلی و سیاســت خارجی هستند. منابع قدرت در نظام جهانــی انواع گوناگونی دارد که بر مبنــای توان بازیگر، تعریف و دســته‌بندی می‌شود. قدرت اقتصادی و تجارت، قدرت فرهنگی و آمــوزش، قدرت نظامــی و تســلیحات، قدرت تکنولوژیکی، قدرت سیاسی، دیپلماتیک و ... که در دو محور قدرت نرم و قدرت سخت جای می‌گیرند.

ایــران بــه عنوان یکــی از قدرت‌هــای بزرگ منطقــه‌ای طــی چند دهــه اخیر منابــع قدرت گوناگونی داشته که بیشتر در توان نظامی، سیاسی و تاریخی نمود داشــته اســت. قــدرت رهبری و مرجعیــت محور منطقــه‌ای و جهانــی مقاومت، دوســتی و اتحاد با قدرت‌های بزرگ مخالف نظام جهانی کنونی، توان موشکی برتر منطقه‌ای و ... که هر کدام مؤلفه‌ای از منابــع قدرت راهبردی ایران در نظام جهانی محسوب، بر نفوذ و سلطه ایران در منطقه اثرگذارند.

یکــی از منابع قدرت کــه کمتر در تحلیل‌های سیاســتگذاری عمومی به‌خصوص سیاســتگذاری خارجــی به آن پرداخته می‌شــود، قدرت ترس یا هراس افکنی است. این منبع قدرت از سوی برخی بازیگران نظام جهانی به‌ویژه سازمان‌ها و گروه‌های مستقل یا تروریستی اســتفاده فراوانی دارد مانند اسلام هراسی، شیعه هراسی، ایران هراسی و ... که در قالب یک سیاســت یا قــدرت نرم عمل کرده و کارایی مطلوبی برای طراحان و مجریان خود داشته است.

تحولات یک دهه اخیر در آسیای جنوب غربی بــه عنوان پهنه بزرگ نظام جهانی و کانون تنش و تشنج جهانی، نشــان داده است که قدرت ترس از جایگاه مهمی برخوردار بــوده و ایران از دارندگان اصلی این منبع قدرت محســوب می‌شود. قدرت ترس به عنوان یکــی از منابع قدرت ایران در دهه اخیر را می‌توان چنین تحلیل کرد:

یکــم – ترس منبع نامحدود قــدرت ایران: اگر منابع قــدرت را از منظر اقتصــاد بنگریم، با اصل «منابع محدود و نیاز نامحدود» مواجه می‌شویم که اغلب منابع قدرت دارای محدودیت و بلکه کمیابی هســتند. در حالی که نیازهــا و مصرف این منابع نامحدود بوده و مصرف‌کنندگان آن یعنی بازیگران نظام جهانی آرزومند کســب و مصرف فراوان آنها هســتند. اما ترس را می‌تــوان تنها منبع نامحدود قدرت برای بسیاری بازیگران نظام جهانی ازجمله ایران برشمرد که دارای ابعاد و تنوع بالایی در توان راهبردی ایران بوده و برخلاف ســایر منابع قدرت به‌خصوص اقتصاد که با تحریم‌های غربی به شدت محدود و شــکننده است، بســیار قوی و اثربخش نشان داده است.

قــدرت راهبــردی ایران که زمانی در داشــتن تسلیحات آمریکایی، تولید نفت و رابطه شاه ایران با غرب و ایالات متحده آمریکا تفســیر می‌شد، با بروز انقــلاب ۱۳۵۷ از مزیت ترس نیز بهره گرفته به‌ویژه هراس از صادر کردن انقلاب و جهانی سازی انقلاب ایران به یکی از ابزارهای قدرت ترس از ایران تبدیل شد.

با گذشت زمان و ظهور ایران در میان کشورهای برتر قــدرت نظامی، موشــکی، پهپــادی و حتی هسته‌ای، ترس یکی از منابع قدرت راهبردی ایران شد که بر مناسبات و معادلات منطقه‌ای و جهانی ســایه افکنده و در رویدادهایــی مانند: بهار عربی و حضــور عملیاتی ایران در ســوریه، عراق، یمن و لبنــان، توقیف نفتکش‌ها در خلیج فارس، حملات پهپادی و موشکی انصارالله یمن به عربستان به‌ویژه تأسیسات نفتی شــرکت آرامکو، حملات موشکی و پهپادی گروه‌هــای مقاومت به پایگاه‌های ایالات متحده آمریکا در سراســر منطقه، حمله موشکی ایــران به پایــگاه گروه‌ها و احزاب تروریســتی یا مخالف نظام در عراق، ســوریه و پاکستان، پرتاب موشک‌های بالستیک، هایپرســونیک و... از جمله جلوه‌های قــدرت ترس ایران در نظــام جهانی و منطقه‌ای هستند.

ایران به عنــوان یک بازیگر مخالف نظم جهانی غرب‌گرا، بر اثر تحریم‌های فراگیر چهل ساله و سایر مؤلفه‌های جنگ ترکیبی، منابع قدرت اقتصادی و سیاسی محدود شده‌ای دارد، اما توان ترس از منابع نامحدود قدرت راهبردی ایران است.

دوم – اثربخشــی ترس از قدرت ایران: اگر چه ایران ابرقدرت جهانی نیســت و یک قدرت بزرگ منطقه‌ای تعریف می‌شــود که حوزه اقتدار و عمل جهانی دارد. اما سیاســت‌ها، تاکتیک‌ها و ابزارهای خاصــی دارد که توان راهبردی ایران را در مقیاس جهانی و همتــراز قدرت‌های بــزرگ جهانی قرار می‌دهد. بارزترین این منابع را می‌توان قدرت ترس و هراس افکنی دانست.

داشــتن منابع قــدرت راهبــردی زمانی قابل محاســبه اســت که کارآمدی و اثربخشی داشته باشند. اثربخشــی قدرت ترس به معنای هراس از اقــدام و عملکرد بازیگر در معادلات و مناســبات منطقه‌ای و جهانی است که بر امنیت و ژئوپلیتیک جهانی در الگوی شــکل‌دهی به احســاس ناامنی اثرگذار است.

ایجاد و فراگیری احساس ناامنی که مؤلفه اصلی قدرت ترس است در سیاستگذاری راهبردی ایران به خوبی قابل مشاهده است. ترس همه بازیگران از توان موشــکی، پهپادی و بلکه توان هسته‌ای ایران که نظام منطقه‌ای را بر مدار مماشات با ایران قرار داده و دست ایران برای حضور و عمل در معادلات و مناسبات منطقه‌ای و جهانی را باز کرده است.

کارآمدی و اثربخشی قدرت ترس ایران در تهدید و سرکوب توان پرستیژ رقیبان و دشمنان منطقه‌ای و جهانی را می‌توان در سرنگونی پهپادهای پیشرفته آمریکایی در خلیج فــارس، تهدید نیروی دریایی بیگانــه در دریای عمــان و خلیج فارس، پاســخ مســتقیم به ایالات متحده آمریکا در ترور شــهید قاسیم سلیمانی با حمله به پایگاه عین الاسد عراق، توقیف و تصرف کشــتی‌های نفتکش و باربری در آب‌های جنوبی ایران، عملیات مســتقیم و فراگیر نیروهای نیابتی مانند انصارالله یمن، ائتلاف مقاومت عراق، حزب‌الله لبنان، دولت سوریه، حماس و جهاد اسلامی فلسطین مشاهده کرد که ترس از جنگ با ایران را بر نظام جهانی حاکم کرده است.

اثربخشــی قدرت ترس ایران بر نظام جهانی به گونه‌ای است که با وجود تمام ادعاهای قدرت‌های بــزرگ علیه ایــران در ابعاد نظامی، هســته‌ای و سیاســت منطقه‌ای، هیچ‌کــدام از این قدرت‌های بزرگ حاضر به مقابله مستقیم با ایران نیستند.

در جهانی که زندگی انســان بر احساس‌گرایی مانند اساس ناامنی یا احساس امنیت به جای اصل امنیت و امنیت واقعی اســتوار شــده است، قدرت ترس یا قدرت هــراس افکنی می‌تواند مؤلفه مهم منبع قدرت راهبردی برای هر بازیگر نظام جهانی محسوب شود. ترس را می‌توان یکی از بزرگ‌ترین منابع قدرت در عصر آشوبناک کنونی دانست که به فزونی یافت شده و اثرگذار است.

ایران از جمله دارندگان اصلی قدرت ترس است. قدرت ترس ایــران از انبوه‌ترین منابع قدرت ایران است که کســب و تقویت آن یا نمایش و عملیاتی ســازی آن برای ایران کم هزینــه و انتخاب آن در سیاست خارجی، عقلانی‌تر است.

یادداشت

عزم راسخ ایران در مبارزه با تروریسم

محمدمهدی ملکی

حضور هیاتی قضایی از جمهوری اسلامی ایران در دمشــق به منظور هماهنگی با سوریه و عراق به منظور مبارزه با تروریســم نشــان از عزم و اراده‌ای جدی در منطقه در راســتای تحقق امنیت پایدار است.

نخستین نشست کمیته مشترک قضایی سه‌جانبه ایران، عراق و ســوریه برای مقابله با تروریســم در دمشــق در حالی برگزار می‌شود که حضور هیاتی قضایی از جمهوری اســلامی ایران به ریاست دبیر ستاد حقوق بشر و معاون بین‌الملل قوه قضائیه نشان از اهمیت ویژه این مســاله برای ایران دارد. یکی از سیاســت‌های راهبردی تهران در سیاست خارجی خود به‌خصوص در قبال منطقه غرب آســیا انجام اقداماتی گســترده در زمینه‌های مختلف به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در راستای ایجاد و گسترش صلح، ثبات و امنیت پایدار در منطقه است.

این مهم از آنجا نشــأت می‌گیرد که جمهوری اسلامی ایران در دکترین دفاعی و سیاست خارجی، امنیت خود را در گروی امنیت ســایر کشــورهای منطقه‌ای تعریف کرده اســت و ایــن رویکرد را در عمل بارها به اثبات رسانیده است.

به عنــوان یکی از مهمترین اقدامــات ایران در تأییــد موضوع فوق کافی اســت به حضور چندین ساله برخی از مستشاران نظامی عالی رتبه ایران در کشورهایی چون عراق و ســوریه که درگیر مبارزه با تروریســم و گروه‌هــای افراط‌گرایی چون داعش بودند اشاره کنیم. مستشارانی که به دعوت رسمی دولت‌های عراق و سوریه در آن کشورها حضور پیدا کرده و در مبارزه با تروریســم، نیروهای امنیتی و نظامی کشــورهای مزبور را از مشــورت‌های خود بهره‌مند ساختند و تا به امروز نیز مشغول به انجام ماموریت خود هستند.

امــا از آنجا که «مبــارزه با تروریســم یک امر چندوجهی اســت» و صرفا نمی‌تــوان با آن مقابله نظامی و امنیتی انجام داد، از بعد حقوقی و قضایی نیز ســه کشــور ایران، ســوریه و عراق با یکدیگر کمیته‌ای مشترک ایجاد کردند که وظایف و دستور کارهایی مشخص جهت بررسی و گفت‌وگو دارد.

به طور مثال، تبادل نظر پیرامون پرونده‌های در حال رسیدگی در مراجع قضایی سه کشور مرتبط با تروریسم و گروهک‌های تروریستی، به‌ویژه داعش، همکاری در زمینه تعقیب و محاکمه تروریســت‌ها و اجــرای عدالت و پیگیری حقوقی قضایی جنایت حمله رژیم صهیونیستی به کنســولگری ایران در دمشــق که منجر به شهادت برخی از مستشاران و پرسنل ایرانی و همچنین تخریب اماکن دیپلماتیک شــد، از جمله موضوع‌های مطروحه در «دستورکار نشست نخست در دمشق» است.

بررســی موضوعات مشترک «دوجانبه قضایی» میان ایران با طرف‌های دیگر هم می‌تواند با حضور مقامات ذی ربط در این قبیل نشســت‌ها تسهیل و تســریع شــود، به طور مثال یکی از موضوعات مشــترک قضایی فی مابین ایران و عراق پیگیری حقوقی پرونده ترور فرودگاه بغداد است که منجر به شهادت سردار سلیمانی و ابومهدی المهندس شد.

موضوع مشترک دیگری که میان تهران و بغداد وجود دارد و بسیار هم حائز اهمیت است، «استرداد مجرمین» در قالب برخی اعضا و رهبران گروه‌های تروریستی مســلح معاندی است که در خاک اقلیم شــمال عراق چندین ســال اســت حضور دارند و اقدامات زیادی را هم در این ســال‌ها علیه امنیت ملی ایران مرتکب شده‌اند.

هرچند برخورد جدی با گروه‌های مســلح مزبور در قالب توافقنامه امنیتی میان ایران و عراق در حال پیگیری است که تا کنون نیز با عزم جدی مقامات عالی‌رتبه دو طرف تا حد خوبی اجرایی شده است و موانع پیشرفت و تحقق کامل مفاد توافقنامه نیز در حال برداشته شدن است. در این خصوص هم باید به نقش و اهمیت معاونت بین‌الملل دستگاه قضایی کشورمان به عنوان بازوی توانمند «برون مرزی قوه قضائیه» ایران اشاره کنیم که می‌تواند در کنار دیگر دســتگاه‌های متولی و ذی ربط امنیتی در راستای احقاق حقوق کشــورمان از طریــق همکاری‌های قضایی با کشــورهای همســایه و فــرا منطقه‌ای نســبت به اجرای عدالت در قبال عاملان، آمران و جنایتکارانی که در پرونده‌های مختلف تروریســتی که منجر به ریخته شدن خون هزاران ایرانی نقش داشتند و امروز در کشورهای دیگر (عمدتا اروپایی) زندگی می‌کنند، گام‌های مثبت و موثر بردارد.

ادامه در صفحه ۱۱

پایگاه خبری مردم‌سالاری آنلاین
www.mardomsalari.ir
روزنامه مردم‌سالاری
www.mardomsalari.ir/newspaper

جناب آقای مهندس بهنام‌جو

با نهایت تأسف و تأثر درگذشت حضرت حجت‌الاسلام شیخ هادی قدس پدر خانم گرامیتان را خدمت حضرتعالی و همسر گرامی تسلیت عرض نموده و از درگاه خداوند متعال برای آن مرحوم، رحمت واسعه الهی و برای بازماندگان، صبر و شکیبایی مسألت داریم.

فرزاد قلندری و فرهاد عبدالعلی‌پور